

Софийски университет „Свети Климент Охридски”

Исторически факултет
Специалност – история

Курсова работа по дидактика на историята

на тема:

„Девети септември 1944г.” – сравнителна характеристика на
вестникарски и седмични издания от 1991г.

Изготвил: Имелда Владева
ОКС:бакалавър
Форма на обучение:редовна
Вид дисциплина:задължителна
факултетен номер: 24 616

София
2011 г.

Основната тема на настоящата курсова работа е изследването на отзвук от събитията от 9-ти септември 1944г. чрез наблюдения над вестници и седмичници от 1991г. Целта е при анализирано разглеждане и сравнителна характеристика на съответните печатни издания да се различат обективните исторически факти и тяхната интерпретация в различните и варианти от субективните настроения и нагласи на отделните издания. При този метод на изследване ще бъдат отбелязани както литературни аналитични подходи, които са характерни за вестникарската преса, така и намеренията на автора и възприятието им от читателите.

Второстепенните теми са за сравнението между статиите, стилът им, диалогичността им, внушения, обективност или манипулативност, историческа география и обобщена оценка на анализа на разгледаните издания.

Фактология, събития, имена и години свързани с 9 септември 1944г. – научни и исторически предпоставки, обстановка малко преди и по време на 9 септември 1944г.

На 2 септември 1944г. е сформирано ново правителство с министър-председател Константин Муравиев (БЗНС „Врабча I”). Трима министри са от Демократичната партия, един от бившата Народна партия (Ал. Буров) и един безпартиен. Новото правителство обявява възстановяване на конституционните права и союбодии, обявява амнистия за смъртните присъди. Народното събрание е разпуснато и са разтурени фашистките организации. Антиеврейското законодателство е отменено, жандармерията – разформирована. Б. Филов е

освободен от регентския състав. Обявява се излизането от състояние на война с Англия и САЩ и скъсване на съюзни отношения с Германия (5 септември).

В такава обстановка на 5 септември Съветският съюз ни обявява война, за което правителството научава в 20 часа от радио Лондон. Това става само ден след уверенията на съветският пълномощен министър Алексей Лавришев, че СССР няма никакво намерение да воюва с България и ще запази нормалните отношения между държавите ни.

В същата нощ се взема решение за обявяване война на Германия, считано от 8 септември. Към съветското правителство е отправена молба за преговори и помирение. Тя не е приета и на 8 септември войските на Трети украински фронт навлизат в българската територия. Правителството нарежда да не им се оказва съпротива. Партизанските чети и отряди започват да завземат градове и села без да срещат противопоставяне. В София правителството няма нито сили, нито енергия да се противопостави на хода на събитията. На 6 септември К. Муравиев води разговор с лидерите на ОФ, при който ги приканва да се включат в правителството, но те отказват с обяснението, че предпочитат да останат поне засега в опозиция.

Нощта на 8 срещу 9 септември е определена за сваляне на правителството. Главните сили, с които разполага ОФ са военни части под контрол на офицери звенари или близки до Военния съюз. С тяхна помощ е завзето военното министерство, а настанените тук министри от кабинета на К. Муравиев са арестувани. На другия ден 9 септември се създава правителство на ОФ с

министър-председател Кимон Георгиев. Регентите княз Кирил Преславски и генерал Никола Михов са принудени да подпишат указ за назначаването на правителство, веднага след което с обикновено министерско постановление са уволнени и на тяхно място са назначени проф. Венелин Ганев, Цвятко Бобошевски и Тодор Павлов. Този акт е в пълен разрез с конституцията и трудно може да се приеме за легитимен. Като най-висш орган на изпълнителната и законодателната власт се налага правителството. Тъй като XXV обикновено народно събрание е разпуснато, правителството управлява повече от една година с наредби-законали. Практически обаче регентството запазва статуса си на най-висша институция. Чрез него България контактува с останалите страни, нито един закон не може да влезе в сила без подписи на регентите. Венелин Ганев не одобрява правителството на ОФ и някои закони така и не влизат в сила, защото той не ги подписва. След 1946г. преминава към опозицията и е изгонен от София. Едва през 1953г. със застъпничеството на Тодор Павлов, му е разрешено да се върне в столицата.

Оценката за 9 септември в науката е противоречива. Според марксистите се извършва въоръжено въстание, изиграло ролята на социалистическа революция. Съвременните учени определят свалянето на правителството на Константин Муравиев като преврат.

Тип изследвана литература – периодични издания, вид, начин на оформление и значение

Вестникът е печатно периодично издание, най-често издавано ежедневно или ежеседмично и обикновено съдържащо новини, мнения и анализи. Неспециализираните вестници обикновено публикуват информация за местни или национални политически събития, личности, обществения живот и т.н. Съдържат и рубрики с редакционни статии и с лични мнения на избрани автори. Напечатан е на хартиен носител с поне няколко страници, съдържащ новини, оформени в различен тип статии, придружени с илюстрации и снимки. Обикновено най-важните новини са разположени на първата страница с ясно забележими заглавия, което предизвиква вниманието на читателя върху тях. Често снимковият материал е поставен не просто като илюстрация, а с цел да даде акцент на точно определен момент от новината. При анализа на разглежданите тук издания ще бъде обърнато внимание на мястото им на страницата, обема, снимковия материал и идеята за значението на определената статия в самия вестник, която после ще бъде сравнявана със същата тема и мястото и в другите разглеждани текстове. Целта е сравнително обективен анализ и оценка на историческата действителност и хиперболизирането или литотизиране на събитията с някаква определена цел.

Често оценката към периодичните издания и тяхната историческа (и изобщо научна стойност) е доста съмнителна по няколко причини: като обществено достъпни и масови издания, статиите в тях често целят да внушат предварително зададена нагласа, която най-често има политически или обществен характер. Ползването на тези издания от много хора и недостатъчна информираност би

могла да доведе до насаждане на погрешна преценка, но пък има и случаи, в които е проявено старание за обективност, където такива статии могат да претендират и за историческа и научна стойност.

Понятийният апарат най-често се използва в статиите на всекидневната и седмичната преса, за да подчертае научната или художествената му стойност. Присъствието на понятия може също да поясни, усили или намали цялостното впечатление на читателя. Най-важното значение на понятията в текста е как ще бъдат употребени и интерпретирани спрямо контекста и цялата статия. При конкретната тема особено значение имат понятия като: «преврат», «въстание», «режим», «освобождение», «празник», «траур» и т.н.

Във вестник „Вечерни новини“ от 9 септември 1991г. има поместена цяла страница, посветена на девети септември. Заглавието е поставено като въпросително изречение – „Срамуваме ли се от Девети септември?“, което предполага дълъг и добре обоснован отговор. Статията е авторова, написана от проф. Димитър Сираков, чиято снимка е поставена под заглавието. Текстът заема доста голяма част от вестника и изглежда пълен и изчерпателен. Под статията има неголяма снимка, изразяваща радостно празнуване на тази дата, от която още преди да бъде прочетена статията, става ясно, че настроението ще бъде в защита на 9-ти септември.

Статията има и подзаглавие – „Какво всъщност се случи на този ден преди 47 години“, който въпрос намира своя дълъг и последователен отговор чрез

претенция за обективно последователно историческо проследяване на събитията. Цели се да бъде постигнато внушение за обективност чрез точно споменаване на часовете и описване на събитията : „към 2 часа и 20 минути през нощта седем неголеми войскови поделения и танкова бригада, без да срещнат съпротива, овладяват Министерството на войната.”; „в 6ч. и 15 минути Кимон Георгиев прочита декларацията на дошлото на власт правителство на Отечествения фронт.”.

Още в началото на текста фигурират изречения, които ясно изразяват претенцията за исторически коректно представяне на събитията – „Ако тези събития се оценяват откъснато от контекста на обстановката в България и от предходното развитие, може да изглеждат като военен преврат. Но сериозна оценка на историческото събитие не се прави по такъв начин”. И тук сякаш чрез предварително задаване на отречена теза нарочно се подсилва впечатлението, че истинската история за 9-ти е останала необективно разгледана, възприета неправилно като преврат и следва дълго обяснение и аргументация в полза на смяната на правителството. Аргументацията води началото си още от 1935г. и се стига до сравнение между идеята за „въоражен преврат” на 19-майците, който е следван от същото намерение на „дейци на БЗНС Пладне”, с лидер Г.М. Димитров, в началото на 1941г. На този фон е представена Българската работническа партия, която „е отклонявала предложенията за съдействие като неприемлив метод за политическа борба”. Използван е литературният похват на

контраста, за да се даде още по-едностранна и категорична оценка на събитията и да бъде премахнато всякакво съмнение за преврат и обвинение към БРП.

В цялата статия има три места с потъмнен шрифт, на които е акцентирано като най-големи доказателства в подкрепа на основната теза за оправдаване на смяната на правителството и голямата полза и свобода за народа, получена чрез „широка въоръжена и невъоръжена борба”. Първият потъмнен цитат е от телеграма на Георги Димитров до ЦК на БРП от 1 септември (отново се придържа към споменаване на точни цифри) : **„Вашата позиция е правилна. Ако въпросът беше за дворецов преврат, тогава частичните бойни действия могат да му попречат. Но в сегашната ситуация става въпрос не за такъв преврат, а за въстание на армията и народа.”** , а по –късно и да се предприеме **„смела борба за едно народно правителство на Отечествения фронт...”**.

Следват поредица от обяснения за ползата от смяната на режима, споменават се поименно министрите и членовете на Новото правителство. Дава се ярка негативна оценка на сменения министър-председател Константин Муравиев.

Вестник „Дума” от същата година и ден (9 септември 1991г.) също отразява „паметната” дата. На първа страница под заглавието на ежедневника има голяма снимка на свещеник и зад него маса от празнуващи хора. Заглавието над снимката е „Този спомен никой не може да ни го отнеме”, което може да се тълкува като израз на носталгия и възхвала на този ден, поне според вестник „Дума”.

Тук, за разлика от „Вечерни новини”, е наблегнато на художественото описание на събитието, докато историческата страна като че ли е по-пренебрегната. Въодушевлението при празнуването е описано с тържествени и възторжени думи като : „тогава всички демократи и анти фашисти, всички родолюбци бяха рамо до рамо”; „ В цялата страна социалистите отбелязват празника”. Полагат цветя пред паметника на убитите от полицията шестима участници в политическата стачка на 2000 миньори в рудник „Куциян”.

Като обобщение за двата разгледани ежедневника може да се каже, че проличават левите политически възгледи на авторите и редакторите, защитата на 9-ти септември е изразена ясно – в първия вестник дори е подкрепена с точни дати и исторически сведения, (но интерпретирани от само една гледна точка) а във втория – като радостна вест и светло събитие, което заслужава поклон.

Друга печатна медия, която отразява събитието е седмичник „168 часа”. Там статията за 9-ти септември излиза на следващия ден – 10-ти септември 1994г. на втора страница със заглавие : „Не плюйте по Девети, той пак ще потрябва!”. Като обем е отделена половин страница, в която чрез доста язвителен и саркастичен изказ е описано най-вече съжаление и носталгия по недооценения „9-ти” и обвинения в лицемерие към „седесетата”.

В тази статия, от проследените дотук, личи много субективизъм, защото е написана в „аз” изказ и изразява прекалено остро мнение. Така тя може да се характеризира като монологична и изразяваща единствено лично отношение, а не диалогична. Чрез възторжени изречения като: „Девети септември!” ; „Колко

чисти бяха тогава хората, как ни вярваха и как оправдаваха надеждите ни!” проличават ярко субективни и едностранчиви твърдения. Тук опитът за анализираност и обективност изобщо липсва, затова и само разглеждане на този вестник и статия не би дало пълна историческа оценка както за отминалия „9-ти”, така и за възприятието му от обществото в годината на издаване на вестника – 1991г.

Следващият разглеждан ежедневник е вестник „Демокрация”, където още при заглавието на вестника има траурно каре, което изразява скръбта и почитта към жертвите на комунизма. Още на първа страница има голяма снимка, на която са изобразени свещеници в траурни тоги и запални свещи, а коментарът отдолу гласи „Епископ Неофит отправи молитва за упокой на жертвите”. За пръв път в разглежданите вестници се появява и негативната гледна точка към събитията от 9-ти септември 1944г. Дотук става въпрос за конкретно описание на факти, но в първите изречения на текста отново се намесват политически партии със споменаването партия Либерален конгрес. Малко по-различно (от разгледаните досега) е отношението на авторката Розалина Георгиева, която използва в подкрепа цитати от събитието за отдаване на почит към жертвите: „Свободата е преди всичко любов, честност, справедливост” – каза епископ Неофит, декан на Богословския факултет към Софийския университет”.

Рязкият контраст между в. „Дума” и в. „Демокрация” прави много голямо впечатление. На двете места статиите, отбелязващи празника са на първа

страница под заглавието и има снимки. В „Дума“ настроенятия са дълбоко празнични, свещеникът е изобразен с ръце нагоре, а зад него има тълпа радостни хора, тази нагласа е подсилена от заглавието – „този спомен никой не може да ни го отнеме“. В „Демокрация“ – напротив, отново има снимка на свещеници, но тя представя молитва за упокой на жертвите, заглавието е трагично и оплакваческо: „В памет на жертвите на комунистическия режим. Ясно е, че тези две гледни точки са крайни и по тази причина не е редно нито една от тях да бъде приемана за абсолютна истина. Съвременната историја на България, а и световната в голямата си част, е основно политическа. Това само по себе си не е никак учудващо, но води до израз на определени политически настроения на отделните издания, което вече възпрепятства в голяма степен обективността. Въпреки това, съвременното общество не може да избегне употребата на вестници, защото те имат и много положителни функции – като да информират, да предават събития и мнения на различни организации и т.н.

Като цялостно обобщение от направените анализи на вестници и седмичници може да се стигне до заключението, че те не трябва да бъдат единствен източник на гледни точки и обективност при разглеждане на събитията. Тъй като са масови издания, които твърде често изразяват събитията чрез едностранчиво отношение и аргументация в желана посока, не могат да бъдат безкритично използвани за научни твърдения, отговарящи винаги на историческата действителност.

От друга страна, такива издания стават част от оформянето на културното и общоколективно самосъзнание за протичащи исторически събития и предизвикват съответната реакция в обществото. Съвременната дидактика на историята осъзнава проблемите на обвързаността на историческите представи и историческото съзнание с нагласите и компетентностите, необходими при ориентиране и действие в демократични , плуралистични и динамично трансформиращи се общества.

Една от идеите на тази курсова работа е да даде отговор – могат ли да бъдат използвани медийни печатни издания като исторически източник и да имат пълно право да претендират за научно ползване. Последният отговор е , че могат да бъдат взети предвид, но при истински научна работа с история, трябва да бъдат много критично изследвани, проверявани и твърденията и тезите им да намират доказателства в документи, филми, много и различни типове исторически извори.

Библиографско описание :

Хаджийски, Иван. Бит и душевност на българския народ. Т. 2. С.: Български писател, 1974

Сираков, Димитър. Срамуваме ли се от Девети септември // Какво всъщност се случи на този ден преди 47 години. - Веречни новини, № 12634, 9 септември 1991, с. 2.

Без авт., В Цялата страна социалистите отбелязват празника. - Дума, № 11 535, 9 септември 1991, с. 1.

Без авт., Не плюйте по Девети, той пак ще потрябва! - 168 часа, 10 септември 1991, с. 2.

Георгиева, Розина. В памет на жертвите на комунистическия режим. - Демокрация, № 10 213, 9 септември 1991 г., 1 с.

КАКВО ВЪСЪЩНОСТ СЕ СЛУЧИ НА ТОЗИ ДЕН ПРЕДИ 47 ГОДИНИ

Какво всъщност се случи на този ден преди 47 години

Ако попитате например французи не се ли срамува за Парижкото въстание от август 1944 г., той с негодувание ще ви отговори: „Как може изобщо да се поставя такъв въпрос?“ По същия начин ще отговорят и чех, словак, и всеки европеец за крупни събития от антихитлеристката и антифашистката съпротива. У нас обаче по отношение на 9 септември 1944 г. сега често се дава и положителен отговор. Защо?

Каква всъщност става на този ден в София? Към 2 часа и 20 минути през нощта седем големи войсковы поделения и танковата бригада, без да срещнат съпротива, овладяват Министерството на войната, което е и седалище на публичното, а така също и други важни обекти в столицата. По искане на участниците в акцията военният министър Иван Маринов отдава заповед по телефона до войсковите части в столицата и в страната да се поставят на разположение на новото правителство. Същия ден в 6 ч. и 15 минути Кимон Георгиев прочита по радиовълна на Министерството на войната декларацията на дошлото на власт правителство на Отечествения фронт.

Ако тези събития се оценяват откъснато от контекста на обстановката в България и от предходното развитие, може да изглеждат като военен преврат. Но сериозна оценка на историческите събития не се прави по такъв начин.

Идеята за сваляне на диктаторския режим чрез преврат възниква през 1935 г. в средите на уполномощени офицери. 19-майци. При различни случаи през следващите години, пак от тези среди, са излизали предложения за преврат. Но такива настроения не са чужди и на някои дейци на БЗНС-Пладне. В началото на 1941 г. неговият лидер Г. М. Димитров организира с английска помощ конспирация за премахване на правителството на Богдан Филов, за да се предотврати ориентацията на България към хитлеристката Германия. Конспирацията е ликвидирана още в началото а по-късно властите успяват чрез шумен процес да нанесат силен удар върху „Пладне“.

При всички тези случаи Работническата партия е отклонявала предложенията за съдействие като неприемлив метод за политическа борба. Премахването на деспотичния режим на цар Борис и установяването на демократична власт трябваше да бъде масова борба. Когато през лятото на 1941 г. БРП започва въоръжена антифашистка съпротива, отклонява и предложенията на офицери антифашисти, близки на Дамян Велчев, за организиране на преврат с цел да се извади България от обхвата на Хитлер. С тези среди се постига съгласие за открит и широка въоръжена и невооръжена борба.

Ето какво се казва в шифро-

предлага на управниците да отстъпят доброволно властта. Регентите отказват. На другия ден — 25 август — Националният комитет уведомява с позив обществността и заявява, че е дошъл моментът народът и армията „да застанат един до друг и да поемат в собствени си ръце съдбините на изправеното пред гибел отечество.“ Започва непосредствена подготовка за въстание. Комитетът разпространява и манифест, в който се призовава народът на „смела борба за едно народно правителство на Отечествения фронт...“

Под негово личат имената на 15 видни общественици, които ангажират Работническата партия, БЗНС-Пладне, Звено, Социалдемократическата партия. Тук са и подписите на Венелин Ганев, Петко Стоянов (в миналото свързани с буржоазни партии) и Димо Казасов, които в този момент не са ангажирани с нискоя партия. Така публично е обявено кои политически сили стоят зад призива за сваляне на правителството. Започва и публично широкомащша сива акция. Не става и дума за тайно подготвен преврат от малка група заговорници.

На практика събитията следват в основни линии безпаясно. Силен тласък те получават, когато на 5 септември 1944 г. СССР обявява война на България. На 6 септември въстанието фактически е започнало. Между 6 и 8 септември стават много събрания, митинги, демонстрации и стачки в различни населени места. В редица селища се установява власт на Отечествения фронт. На 8 септември преди обед Съветската армия преминава българската граница в Добруджа и е посрещната тържествено от населението и войсковите части, които предарително са получили заповед от правителството да не се съпротивляват. До вечерта на 8 септември почти цяла Северозападна България е под властта на ОФ.

В рамките на този обхващан цялата страна процес на разложение на режима и правителството на К. Муравиев в София на 8 срещу 9 септември. В течение на два-три дни властта на Отечествения фронт е установена в цяла България, при незначителна съпротива в отделни райони. Новото правителство, което рано сутринта на 9 септември се събира във Военното министерство, се състои от 11 членове.

„Девети септември“, и по замисъл, и по практическа реализация са твърде различни от обикновен преврат във върховете. Те са функция от широк и дълбочинен социален процес, изразявал в обществото в течение на много години, силно ускорен от пораженията на Германия, от доближаването на силите на Антихитлеристката коалиция към Балканите и специално от появата на Съветската армия на българската граница.

Какви сили отстранява от власт промяната на Девети септември? От една страна, това е правителството на К. Муравиев. То бе дошло на власт на 2 септември 1944 г. с намерението да намери свой изход от изострилата се социално-политическа криза. Зад него стоеше дясната нефашистка буржоазна опозиция. Поради ред причини това правителство нямаше необходимата широка обществена подкрепа, а грубите грешки на самия кабинет допълнително усложняваха положението му. Муравиевото правителство нямаше нито сили, нито дори нагласата за радикална промяна, която се налагаше от критичната ситуация, създадена от вътрешни и международни условия. Но се стремеше да изтласка в периферията основната опозиционна сила — Отечествения фронт, устремил се към такава промяна. Неразполагаше с достатъчно опора, то не се решаваше да се раздели със заварения административно-репресивен апарат, дори се надяваше да използва неговите структури и живи сили, които вече три години бяха в смъртна схватка с антифашистите у нас. Разрязването на този възел на противоборство и противоречия между ОФ и държавните структури криеше в момента ключа на развързката. В тези условия отстраняването на правителството на К. Муравиев беше страшен резултат от по-голяма и по-дълбока конфликтна ситуация между левите антифашистски сили, ползващи се с масова подкрепа, и надкредитирания се деспотичен режим. Разбира се, идеалното положение — би било еднопосочното действие на двете тенденции в опозицията срещу предишните правителства. Но след като близо две години се отказва едностранчиво от Отечествения фронт, едва накрая Муравиев му предлага три нещастни места в своя кабинет. При това името на половинката програма и с цел да се изтласкат отечественофронтовците от предната — политическа позиция. Обаче вече не беше възможно да се промени ходът на нарязаните събития.

Промяната на Девети септември изтръгва България от орбитата на фашисткия блок и специално от клещите на хит-

леристка Германия. Като включи България във войната срещу Германия, новото правителство я нареди на страната на Антихитлеристката коалиция, с което се преодоляваше международната изолация. Беше отхвърлен един деспотичен, диктаторски и кървав режим. Започна процес на демократизация на цялостния общественостановителски живот. Това бе голяма крачка, напред, въпреки малкото случаи на необосновани репресии в първите дни и седмици след промяната.

Освобождавайки се от гнета на хитлеристка Германия, България попада в зоната на влияние на друга велика сила — СССР. Без да разглеждаме тук многопосочните последици от това положение, ще посочим, че то не произлиза от същността на станалото на 9 септември. То е резултат от договоране в ръководната тройка на Антихитлеристката коалиция — СССР, Англия и САЩ, за подялба на зони на влияние на Балканите, възприето по инициативата на Англия. Пак се нагласява на „неидеално положение“, което е в противоречие с освободителния характер на войната срещу агресивния фашистски блок.

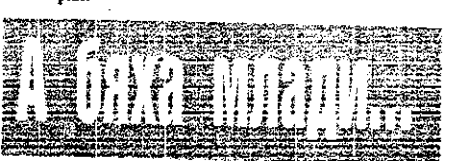
Промяната през 1944 г. приключва една глава от историята на България. Започва нов период. В него Девети септември вражда неподправен ентусиазъм, изстрадания надежди за социална справедливост и за демократично устройство на обществото. Събитията, свързани с тази дата са част от един мощен международен демократичен поток, появил се като антитеза на фашизма в Европа и в света. Навсякъде по планетата ценностите на антифашистката борба се смятат за достояние на съвременната човешка цивилизация. От всичко това социалисти, социалдемократи, земеделци и зенари, всички действително демократични сили у нас нямат защо да се срамуват. Напротив, имат основанието да се гордеят.

Наистина следващите десетилетия от нашата история са изпълнени не само с постижения, но и с големи несполуки, безпаяни са с трагично разминаване между идеал и сътворена действителност. Но тези явления не обезсилват демократичното съдържание на антифашистката борба и на нейната кулминация — Деветосептемврийското въстание. Редица от негативните явления в следващия период имат своите предпоставки в условията и събитията на и около тази дата. Но основният импулс за негативното (включително и престъпления) през тези години не идва от нея нито от антифашистката борба. Това развитие има друга логика, друго обяснение.

Проф. ДИМИТЪР СИРКОВ

Борис Попов (Венко) поздравява партизаните и плевенчани с Ден търж на свободата. Животът му дотогава преминава и през интербригадисткото движение в Испания, три години в концентрационен лагер във Франция, после в лагера Енякьой и през антифашистката съпротива в България.

Из спомените на Борис Попов, бивш командир на Плевенската въстаническа оперативна зона

Още не бяхме излезли от Койнаре, когато до нас достига невероятната, нелепа новина за убийството на другарите ни Слави Алексиев, Цветан Спасов и Бочо Станчев...

Рано сутринта на 14 февруари 1944 година съпругата на Слави Алексиев, силно разтревожена, отива у брат на Слави — Ангел Алексиев, и съобщава, че къщата на Бочо Станчев, където се криели Слави и Цветан, е обкръжена. Не след дълго полицейски агенти пристигат в дома на Слави, измъкват старата му майка и съпругата му с двегодишната им дъщеря Анка и ги отвеждат в съседна на Бочовата къща. Тук вече били заели място въоръжени с автомати цивилни и униформени полицаи, между които и началникът на Държавна сигурност Иван Банов. Като ги вижда, майката на Слави проплаква:

— Защо затривате млади хора, нали и ти имаш майка?
— Плачи сега ти, за да не плаче утре моята майка — изсърсква Банов.

Полицитейците обграждат Бочовия дом, а от близката артилерийска казарма докарват още цял взвод войници. Част от войниците се настаняват в двора на къщата, в която току-що са докарали майката и жената на Слави, а останалите — в отсрещната къща — на ул. „Марица“, откъдето засипват обкръжените с огъня на тежка картечница. Войниците изглеждат смутени и заповедите на поручика се подсилват с ругатни и лютти закани.

Банов и един от цивилните полицаи изправят майката, жената и детето на Слави пред прозореца, който гледа към обсадената къща, поставят автоматите върху раменете им и прикрити зад тях, дълго я обстрелват. Обстрелването с малки прекъсвания продължава докато 10 часа, когато Банов заповядва да се прекратят стрелбата. Сега отпращат близките на Слави към Бочовата къща и под заплаха, че ще ги постигне тяхната (на Слави и Цветан) участ, ги заставят да влязат в дома и с очите си да видят живи ли са обсадените или мъртви. В приземния етаж на дома, близо до вътрешната полуотворена вра-

Този спомен никой не може да ни го отнеме

Ето го истинския Девети септември 1944 г. Тогава всички демократи и анти фашисти, всички родолюбци бяха рамо до рамо. И всички приветствуваха българската свобода с разтърсени от радост души. (Архив „Дума“)

Преговорите за асоцииране ще се проточат

ПАРИЖ, 8 септември.
ПАНТЕЛЕИ КАРАСИМЕОНОВ
наш кореспондент

Проведеното в петък заседание на Съвета на външните министри на ЕО показа колко ще бъде сложно изработването на споразуменията за асоцииране на източноевропейските страни към общността, заяви висш служител в брюкселската комисия на 12-те. Той коментира липсата на еднородие на външните министри да се произнесат по предложението на комисията за ускоряването на преговорите с Чехословакия, Полша и Унгария и за започването на предварителни разговори с България и Румъния.

По този начин отправяме доста негативно послание на източноевропейските страни, е казал след срещата в Брюксел холандският външен министър Ханс ван ден Брук. На заседанието са възникнали различни сред 12-те относно отварянето на пазара на ЕО и намаляването на митата върху селскостопанските и текстилните стоки на трите страни от Централна Европа.

Закъснява прибирането на реколтата

Изоставането при прибирането на реколтата е значително в сравнение със същия период на миналата година, сочат отчетите в Министерството на земеделието и хранителната промишленост. Само при едролитните тютюни са постигнати 84 на сто, от всички плодове и зеленчуци са прибрали по-малко от половината, а от прасковите — 34 на сто от обраните до септември миналата година.

Според експерти от МЗХП една от причините е закъснялото узряване и честите превалюва-

ния. Наред с това увеличен е делът на личното стопанство, откъдето няма сведения за оползотворяване на реколтата. Общо е мнението, че големите трудности започват сега с прибирането на слънчогледа, захарното цвекло, царевичата за зърно.

Цените остават високи за консуматора и ниски за производител. Главно поради тази причина в министерството постъпват информации за похабена продукция от праскови, домати и други продукти.

ДУМА ПРЕС

В цялата страна социалистите отбелязват празника

Социалисти от Перник почетоха пред братската могила подвига на загиналите за национална и социална свобода. Цветя бяха положени и пред паметника на убитите от полицията шести-

ма участници в политическата стачка на 2000 миньори от рудник „Куция“ на 7 септември 1944 г., предаде нашата кореспондентка.

(Следва на стр. 2)

30 на сто от производствените фирми в ССИГ са пред фалит

ЕВГЕНИ Конгресът намали броя на членовете на управлението

ВИСШИЯТ И СОФИЙСКИЯТ ГРАДСКИ

БЪЛГАРИЯ

„Так держи, братци!“ Крайно време беше да им се озъбите на скапаните опозиционери. Всичко искат да ни вземат – то не бе петолъчката, не бе Партийният дом, не бе Мавзолеят. Ама хубаво им се опънахте в парламента. Поне ни запазихте Девети септември като празник! Представям си онези брадатите как ще се пулят от яд. Че забравиха преди две зими как се редяха като улави пред телевизията на „Сан Стефано“ само и само да ги допуснат вътре и да ги покажат на кадър, пикливите седесари. Защото повечето от тях бяха „господата никой“. По-рано трябваше да им дадем гласност, та да ги види целият народ какви кокошари са.

Вярно е, че честването на Девети ще бъде малко неусудно тази година. Поради политически причини. Онази въртиопашка Горбачов направи така, че затри КПСС. То не бе преустройство, не бе радикални промени – накрая ликвидира собствената си партия. Аз още от самото начало разбрах тънкия му манювър и правилно съветвах нашите да се снишим, докато казаците се налудуват и си пребодедуют манията за модернизми. Защото колкото и да с, те са си азиатци и трябваше да им мине меракът за „доближаване до общочовешките ценности“. Ценности ли? Че забравиха как колиха и ни учиха и нас да колим. Но нищо, хак им е! Освен това винаги на нас, кому-

нистите, ни е било по-лесно да контактуваме с нелегални. При това съветските братя ще се прочистят – в подмолието ще минат само най-верните другари и няма да има какво да се разправяме с разни либерали и други буржоазни мекерета с партийен билет.

Девети септември! По това време сдизахме от Балкана. Колко чисти бяха хората, как ни вярваха, как оправдахме надеждите им! Сега някои голобради опозиционерчета си мислят, че партията щяла да се разцепи. Ей за това винаги съм казвал, че от четене на много книжки файда никаква. А бе вие къде сте видели компартия да се цепи бе, хаирсъзи такива! Та нали всички сме вързани за гъпа! Щели да дават под съд бай ти Янко. Е, защо не го осъдиха, питам се? Ще осъдят – нанай!

Хубаво, че моите зеленоглавите го разбраха, че много не върви да се правим на демократи, защото и бай ви Янко знае да си отваря устата. Този несоглавият Лялов отначало големи кърфишеци хвърляше, но накрая и той дойде на моята – с али-бали партия не се командва. Видяхме ги и седесетата. Сдрах се като цигани на излизане от кръчма за единия кокал. Лукавият и той голям демократ се извърди, но и той ще дойде да ми целуне ръка, Юдата, ако не този, то на следващия Девети.

Не плюйте по Девети, той пак ще потрлява!

ВАШ ЯНКО

Нашите момчета в парламента запазиха празника, защото България не граничи с Мексико и Канада

Забравиха всички как ми носеха изobraженията на манифестациите и по-добър и по-мъдър от мене нямаше. Защото им давах хляб на всичките. Включително и на асистентчетата, дето сега само сиinho говорят и пишат. Сякаш са всички раждани в Сياتъл и Оксфорд и само в пазарни условия са подпикавали пелените. Че забравиха как бащите им идваха да целуват ръка на бай Янко – я за апартаментче, я за колица, я за следване в Съюза. И всички ме гледаха в очите.

Хубаво е, че запазихме празника. Какъв майтап падна, когато сега, на 19-и, нашите в Москва изкараха танковете! Мисля си през първите дни, колко ли от нашите „опозиционери“ и „партийни радикали“ са се разровили из старите чекмеджета да поизтупат от праха партийните си билети. Защото все още сме на Балканите, на един хвърлей от казаците. И не граничим с Мексико и Канада. Партийният билет пак ще потрлява, помнете ми думата! Дано да бъде жив и здрав и да го видя с очите си. Защото веднъж взехме властта с „решаващата помощ на Червената армия“. Така и записяхме в учебниците. Никога не е късно това да стане и втори път. С помощта на нелегалните въоръжени отряди на съветските трудещи се. Да ни е честит Девети!

ЕВРОПА

РАЩΙΑ

ДЕМОКРАТИЧНИТЕ СИЛИ

Нека през
9 септември,
точно в 22,00 ч.
прозорците на
нашите домове се
осветят от запалените
ни свещи в знак на
почит към жертвите на
комунизма.

СЕПТЕМВРИ 1991

ЦЕНА 1.20 ЛВ.

В памет на жертвите на комунистическия режим

Епископ Неофит отправя молитва за упокой на жертвите

Снимка Владимир Бахчеванов

Бюлетина

Оза

ЧНИТЕ СИЛИ

рателна комисия е
юлетина на Съюза
или, научихме от
ИК. Вероятно това
бъде официално

одина, така и сега
и и симпатизанти
цвят.

В катедралния храм „Св. Неделя“ в столицата вчера беше отслужена заупокойна панихида. Бяха дошли близки на загиналите, българи, напуснали страната преди 47 години, представители на партия Либерален конгрес и нейният председател Янко Ян-

ков, привърженици на демокрацията.

Свободата е преди всичко любов, честност, справедливост, каза епископ Неофит, декан на Богословския факултет към Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

„Ако ти искаш да убедиш ня-

кого в правотата на своята кауза, докажи я с логика и с дела“ – обърна се към множеството председателят на храма иконом Анатолий Балачев, и припомни думите на Христос „Който иска да върви след мене, да вземе кръста си и да ме последва.“

РОЗИНА ГЕОРГИЕВА

масува за независимост, но от какво?

Санкт
Петербург